

بانک مرکزی از راه‌اندازی مرکز مبادله طلا و ارز خبر داد / نسخه جدید فرزین

شرق: دلار ۴۴ هزارتومانی که باعث برکناری علی صالح‌آبادی از ریاست بانک مرکزی و جانشینی محمدرضا فرزین شده بود، یاد دیگر سرکشی کرد و دیروز وارد کانال ۵۰ هزار تومان شد. اوایل دی‌ماه سال جاری در یک اعلام شبانه و ناگهانی محمدرضا فرزین به ساختمان میرداماد آمد و کار خود را به‌عنوان رئیس بانک مرکزی شروع کرد، آن هم درست زمانی که دلار ۴۴ هزارتومانی خبرساز شده بود. رئیس جدید بانک مرکزی در همان ابتدای حضور در بانک مرکزی مقابل دوربین صداوسیما نشست و اعلام کرد که بهای دلار نمایایی ثابت و ۲۸هزارو ۵۰۰ تومان می‌شود. او همچنین اعلام کرد به دنبال تثبیت نرخ ارز است و سیاست‌های خود را با همین دست‌فرمان دنبال می‌کند. حالا نزدیک به دو ماه از آغاز کار فرزین در بانک مرکزی می‌گذرد و دلار دوباره سرکشی کرده است. این بار فرزین از راه‌اندازی مرکز مبادله طلا و ارز خبر داده است.

سرکشی دوباره دلار

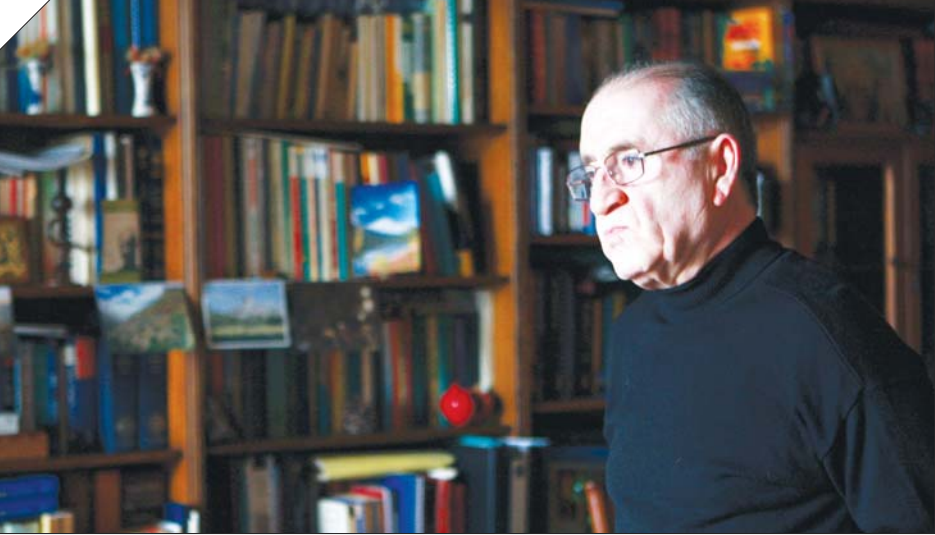
دلار در ماه‌های گذشته بارها به سرخط اخبار رسانه‌های ایران آمده است. اسکناس آمریکایی که در هفته اول دی‌ماه سال جاری تا ۴۴ هزار تومان صعود کرده بود، به برکناری علی صالح‌آبادی، رئیس بانک مرکزی، رسید و محمدرضا فرزین، مدیرعامل سابق بانک ملی روی صندلی صالح‌آبادی نشست. فرزین در همان ابتدای ورود به ساختمان میرداماد به دوربین‌های تلویزیونی گفت که نرخ دلار نیمایی را به صورت دستوری روی عدد ۲۸هزار و ۵۰۰ تومان تثبیت می‌کند. سیاستی که مورد انتقاد بسیاری از کارشناسان اقتصاد قرار گرفت و از آن به‌عنوان دلار فرزین یاد کردند. اصطلاحی که یادآور ارز چهارهزارو ۲۰۰تومانی جانگیرانی است که تجربه‌ای شکست‌خورده قلمداد می‌شود. حالا بسیاری از تجار می‌گویند که ارز ۲۸هزار و ۵۰۰تومانی عملا یافت نمی‌شود و نرخ‌های بازار آزاد نگران‌کننده است. این در حالی است که رئیس بانک مرکزی پیش‌ازاین گفته بود که سیاست تثبیت یا ثابت‌بخشی بازار ارز را دنبال می‌کند. با این حال بازار ارز چندان به میل و خواسته محمدرضا فرزین عمل نکرده است. به‌ویژه اینکه اخباری از محدودیت‌های آمریکا برای انتقال ارز از کشورهای همسایه به ایران از جمله عراق به گوش می‌رسد.

در بازار ارز عددسازی می‌شود!

چیزی حدود یک هفته پیش بهای دلار در بازار آزاد به ۴۵ هزار تومان رسید؛ اما محمدرضا فرزین، رئیس بانک مرکزی، در یک برنامه تلویزیونی رکورد قیمت دلار را «عددسازی مجازی و ذهنی» خواند و گفت: «به این قیمت‌ها اعتقاد نداریم.» او در این برنامه گفت که «در یک فضای مجازی و ذهنی برای کشور محدودیت

شرق: اعضای یک تعاونی پسته در اوایل دهه ۸۰ توصیه‌نامه‌ای

از رئیس‌جمهور وقت به صندوق ذخیره ارزی آورده بودند که برای برداشت غیرمجاز از صندوق به آنها «مساعتد» شود، اما رئیس صندوق ذخیره ارزی زیر نامه رئیس‌جمهوری نوشته بود: «بایگانی نشود!» رئیس صندوق ذخیره ارزی آن سال‌ها، بایزید مردوخ‌ی است؛ اقتصاددان و استاد پیش‌کسوت برنامه‌ریزی توسعه در ایران که دیروز غروب جمعی از اقتصاددانان برای بزرگداشت مقام علمی او گردهم آمدند. در این مراسم که در خانه اندیشمندان علوم انسانی برگزار شد، اقتصاددانان ایران به تلاش‌های ارزنده این چهره علمی برای توسعه ایران اشاره کرده و او را دانشمندی اخلاقی‌مدار و وطن‌پرست توصیف کردند که با وجود موانع نظام اداری کشور، تلاش کرده است به اصول علمی و اخلاقی پایبند بماند. استاد مردوخ‌ی در این مراسم مهم‌ترین

واکنش سازمان برنامه و بودجه کشور به گزارش «شرق»

بودجه سال آینده هوشمند و شفاف خواهد شد

سازمان برنامه و بودجه در واکنش به گزارش «حدود کارایی بودجه ۱۴۰۲» که در تاریخ ۲۳ بهمن به قلم محمد سنستاری‌فر، اقتصاددان، در روزنامه «شرق» منتشر شد، پاسخی را ارسال کرده است که در ادامه می‌خوانید: با اجرای نظام هوشمندسازی اجرای بودجه از طریق یکپارچگی سامانه‌های نظام مدیریت مالی دولت، ضمن مدیریت جریان نقد و پرداخت اعتبارات در کمترین زمان ممکن، شفافیت هزینه‌کرد بودجه افزایش خواهد یافت و از رسوب منابع مالی در دستگاه‌های اجرایی جلوگیری خواهد شد.

لازم به توضیح است که در ادامه اجرای بسته اصلاحات ساختاری بودجه توسط سازمان برنامه و بودجه کشور، لایحه براساس تداوم سیاست برنامه‌محوری و در قالب تنظیم بودجه برای برنامه‌های کلان دستگاه‌های سیاست‌گذار (۱۴۸ برنامه کلان) و برنامه‌های اجرایی دستگاه‌های تابعه (۴۸۰ برنامه اجرایی) و سیاست‌گذاری برای تخصیص اعتبارات متناسب با ارزیابی شاخص‌های برنامه‌های اجرایی انجام شده است که این موضوع منجر به اصلاح نظام اختیارات و افزایش پاسخ‌گویی دستگاه‌های اجرایی و پرداخت‌های متناسب با تحقق شاخص‌های عملکردی و نهایتاً افزایش بهره‌وری خواهد شد. در ضمن با اجرای نظام هوشمندسازی اجرای بودجه از طریق یکپارچگی سامانه‌های نظام مدیریت مالی دولت، ضمن مدیریت جریان نقد و پرداخت اعتبارات در کمترین زمان ممکن به ذی‌نفع واحد، شفافیت هزینه‌کرد بودجه افزایش خواهد یافت و از رسوب منابع مالی در دستگاه‌های

عامل توسعه ایران را به رسمیت شناختن حاکمیت مردم بر کشورشان دانست و بر اصلاح ساختارهای قانونی و اداری و تمرکززدایی در توزیع منابع تأکید کرد و گفت بدون پایبندی به اخلاق و شرافت در تک‌تک اجزای جامعه نمی‌توان به بهبودی شرایط امید داشت. در این مراسم همچنین از کتاب «روایت مردوخ‌ی از توسعه ایران» رونمایی شد. در این مراسم جعفر خیرخواهان، عضو هیئت‌مدیره انجمن اقتصاد ایران هم با اشاره به مقالات علمی استاد بایزید مردوخ‌ی به تأکید ایشان بر اصلاحات ساختاری اقتصاد کشور و آینده‌نگری برای توسعه اشاره کرد و گفت ایشان در سال ۶۸ مقالاتی در باب مالیات بر کربن نوشت و چالش‌های محیط زیستی را پیش‌بینی کرد و تأکید داشت که باید برای مصالح آیندگان تلاش شود زیرا آنها مدافع و سخنگویی در حال حاضر ندارند.

اخلاق‌مداری حلقه گمشده ساختار اداری

این کارشناس ادامه داد که استاد مردوخ‌ی اعتقاد دارند که یک اقتصاددان شبیه طبیب است که بهداشت و سلامت جامعه برایش دغدغه است اما سلطه منافع و قدرت دخالت می‌کند و دغدغه‌های کارشناسی دچار مشکل می‌شود.

محمد سنستاری‌فر، دیگر اقتصاددان با ارسال بیانیه‌ای به این مراسم اخلاق‌مداری را ویژگی ارزنده مردوخ‌ی دانست و گفت وقتی چهره‌های علمی و مدیریتی کشور اخلاق‌مدار باشد می‌تواند ذخیره انسانی ارزشمندی برای توسعه ایران باشد. این اقتصاددان تأکید کرد که بایزید مردوخ‌ی بدون تأثیرپذیرفتن از سمت‌وسوهای سیاسی تلاش کرده است کارشناسانه برای مسائل و چالش‌ها، راه‌حل‌های جامع ارائه دهد.

به گفته سنستاری‌فر مردوخ‌ی در فاصله سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۴ که مسئولیت حفاظت از صندوق ذخیره ارزی را مقابل تشنگان دلارهای نفتی بر عهده داشت، توانست ۲۴ میلیارد دلار ذخیره ارزی برای کشور تأمین کند و با ۹ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری بجا رشد ۱۰ درصد و ۱۲ درصدی اقتصادی را رقم بزند و کوشش ارجمندی برای تدوین سند چشم‌انداز ۲۰ساله داشته باشد اما رئیس دولت‌های نهم و دهم این برنامه را یک سند آمریکایی خواند و آن را به بایگانی تاریخ برد و به جای آن برنامه‌ای نداد؛ به گفته این اقتصاددان برنامه‌ریزی باعث توزیع رانت و فساد شد و ۷۲۰ میلیارد دلار پول نفت را که می‌توانست صرف توسعه کشور شود، به هدر رفت. در ادامه مراسم غلامحسین فیروزفری، عضو هیئت علمی انجمن خبرگان برنامه‌ریزی پیامی از مسعود نیلی، اقتصاددان در ستایش مقام علمی بایزید مردوخ‌ی قرائت کرد.

مدیری که دستور رئیس جمهوری را بایگانی کرد!

زهرار کریمی، استاد اقتصاد دانشگاه مازندران هم در این مراسم پیامی از بهروز هادی‌نوزن، اقتصاددان قرائت کرد که در آن به تجلیل از مقام علمی مردوخ‌ی پرداخته و تصمیمات کارشناسی، پایبندی به روش‌های علمی، صداقت و شجاعت اخلاقی این مقام علمی را ستوده و تأکید کرده بود که در جامعه‌ای که گرفتار افتخار دروغ است،

دوم اسفند فعالیت رسمی خود را در حوزه معاملات ارزی یعنی اسکناس و حواله آغاز کند. طبق اعلام بانک مرکزی، مرکز مبادله ارز و طلا ی ایران، دارای چندین تالار معاملاتی و عرضه ارز و طلا خواهد بود که در مرحله نخست تالار ارز خدماتی و تالار حواله مرکز مبادله ایران در آن گشایش شده و شروع به فعالیت خواهد کرد.

پیش‌ازاین رئیس بانک مرکزی در ۲۳ بهمن سال جاری در برنامه خبری ساعت ۲۱ صداوسیما مدعی شده بود: «جریانی تلاش می‌کند قیمت‌های بالایی را در بازار ارز ایجاد کند که از مردم درخواست می‌کنیم به آنها توجه نکنند.» این جریان در روزهای تعطیل با وجود تعطیلی بازار دویی، نرخ در هم را با نرخ‌سازی و انجام معاملات صوری بالا می‌بردند و خبرنگاران می‌توانند به سبزه‌میدان و صراف‌ها مراجعه کنند تا نرخ‌سازی این جریان‌های به دور از واقعیت را متوجه شوند». او همچنین تأکید کرد: «به ۶۰۰ صرافی ۱۵۰ شعبه بانک‌های دولتی در حال عرضه ارز هستیم که در هفت روز هفته حتی روزهای تعطیل هم فعال هستند و به جریان نرخ‌ساز ارز اجازه نخواهیم داد علانم غیرواقعی به بازار ارز بدهد و از هیچ تلاشی برای کاهش نرخ ارز چشم‌پوشی نخواهیم

کرد و پیش‌بینی می‌کنیم نرخ ارز کاهش‌ی باشد». رئیس بانک مرکزی در ادامه گفت که «مردم می‌توانند در سامانه ice.ir (بازار متشکل ارزی) نرخ ارز را مشاهده کنند و مرکز مبادله ارز و طلا در آخرین جلسه شورای پول و اعتبار تصویب شد و این مرکز برای توسعه معاملات ارز و طلا راه‌اندازی می‌شود». به گفته فرزین «در کام اول همه نیازهای ارزی مردم مثل ارز دانشجویی، مسافری و درمانی در این مرکز تأمین می‌شود و ربع سکه هم که حباب زیادی دارد، در این بازار عرضه خواهد شد تا حباب آن کاهش داشته باشد و در گام‌های بعدی ابزارهای مشتقه ارزی و عملیات سوآپ هم در این مرکز راه‌اندازی می‌شود». او همچنین خبر داد: «گزارش‌هایی به دست ما رسیده که برخی افراد از بازار آزاد، ارز تأمین کرده و کالا را خریداری می‌کنند و بعدا در سامانه نیما درخواست ارز می‌دهند که این کار مصداق پول‌شویی است و با آنها برخورد می‌شود».

این ادعای فرزین در شرایطی مطرح می‌شود که با ورود دلار به کانال قیمت ۵۰ هزار تومان شکاف قیمت بین نرخ دلار ۲۸هزارو ۵۰۰تومانی نیما و بازار آزاد تقریباً حدود دو برابر شده است.

شجاعت استاد مردوخ‌ی برای بیان حقایق علمی تحسین‌برانگیز است. در ادامه زهرار کریمی درباره ویژگی‌های شخصیت علمی بایزید مردوخ‌ی به سخنرانی پرداخت و گفت که «ایشان سال‌هاست بر ضرورت اصلاح نظام اداری تأکید دارد و معتقد است که اقتصاد کشور گرفتار معضلات ریشه‌ای است و برنامه‌های توسعه‌ای را به بن‌بست رسانده است. به عقیده مردوخ‌ی به صرف تصویب قوانین و مقررات نمی‌توان به توسعه رسید و مشکلات اقتصادی کشور را حل کرد و نیاز به تغییرات بنیادی است.»

در ادامه کریمی خاطره‌ای از دوران همکاری با مردوخ‌ی بیان کرد و گفت به خاطر می‌آورد که در زمان دولت اصلاحات یک تعاونی پسته تصمیم داشت برای خرید وانت از صندوق توسعه ملی برداشت کند و برای این کار توصیه‌نامه‌های مختلفی از سوی مسئولان متعهد گرفته بود؛ آن‌تا آنجا که آقای خاتمی، رئیس‌جمهوری وقت هم در نامه‌ای درخواست مساعدت کرده بود اما دکتر مردوخ‌ی به‌عنوان متولی صندوق ذخیره ارزی نامه رئیس‌جمهوری وقت را گرفته و پای آن نوشته بود بایگانی شود!».

ایین اقتصاددان تأکید کرد: دکتر مردوخ‌ی هرگز حاضر نشد که رفتار غیرعلمی و غیرکارشناسی را ولو با تقاضای مقامات عالی انجام دهد. کریمی همچنین گفت: متأسفانه ایران در شرایطی است که برای به‌کارگیری کارشناسان برجسته تقاضایی وجود ندارد و کارشناسان با کارشناسان خوب را از جریان خارج کرده‌اند.

حذف افراد شایسته، چالش توسعه

در ادامه این نشست یکی از دانشجویان محسن رناتی، استاد اقتصاد دانشگاه صفهان، بیانیه‌ای رناتی را در ستایش مقام علمی استاد مردوخ‌ی برای حاضران روخوانی کرد.

رناتی در این بیانیه به ۷۰ سال تلاش ایرانیان برای دستیابی به حکمرانی خوب اشاره کرده و گفته بود که افراد شایسته در پست‌های مدیریتی جایگاهی درخور شان نداشته‌اند و این مسئله برای دانشمندی مانند بایزید مردوخ‌ی دشواری بیشتری ایجاد کرده و او در جایگاه شایسته خود قسرار نگرفت. استاد اقتصاد دانشگاه صفهان با اشاره به اینکه مردوخ‌ی دانشمندانی امثال

او سرمایه‌نمادین کشور هستند، تأکید کرد که ایشان به دلیل تنگ‌نظری‌های ایدئولوژیک در سال ۸۴ به‌صورت اجباری بازنشسته شد و حذف افراد شایسته از ساختار اداری یک چالش اساسی برای توسعه ایران است.

توسعه ایران و فقر اندیشه

محمد بحرینیان، کارشناس توسعه در پایان این مراسم نکاتی در باب موانع توسعه کشور گوشزد کرد و گفت که ایران گرفتار درماندگی نظری و فقر اندیشه در توسعه است.

او با اشاره به جایگاه علمی افرادی مانند مردوخ‌ی و موانع به‌کارگیری نتخبان در ساختار کشور گفت که نظام اداری ایران گرفتار کارشناس‌نماهایی شده است که حاضر نیستند از جایگاه‌های مدیریتی کناره بگیرند و در مقابل افراد دانشمند و متعهد به حاشیه رانده شده‌اند و دلیلی برای رانت‌خواران و کاسبان باز شده است. بحرینیان در انتها تأکید کرد که اگر ایران تاکنون سر پا مانده محصول سختی‌ها و مراثت دانشمندان و ایرانیان متعهد است و سرانجام آنها هستند که ایران را از کژراهه‌ها و کوبره‌راهی‌ه‌ی گرفتار آن است، به توسعه می‌رسانند.

رانت، مانع توسعه

فرشاد مؤمنی، اقتصاددان نهادگیر هم در این مراسم مردوخ‌ی را صاحب تشخیص‌های راهبردی توصیف کرد و گفت: در فلسفه علم این بحث مطرح است که ما با یک واقعیت و بی‌شمار نظریه برای توضیح آن واقعیت مواجه هستیم و در اینجا قدرت تشخیص اهمیت راهبردی دارد و بایزید مردوخ‌ی جزء انسان‌های کم‌ظنیر و ذخایر علمی کشور است. او تأکید کرد: هیچ جامعه‌ای توسعه پیدا نمی‌کند مگر اینکه مسائل خود را به درستی تشخیص دهد و اگر در حال حاضر ایران با بحران فقر، نابرابری، بحران محیط زیست و ناترازی و… مواجه است، به آن علت است که از دانش و فناوری دور شده‌ایم. این اقتصاددان ادامه داد: با رانت نمی‌توان به توسعه رسید و مردوخ‌ی جزء یکی از مهم‌ترین استادانی است که چالش توسعه ایران را غفلت صنعتی و ترویج بساط رانت و فساد و قاچاق می‌داند.

شدند و براساس این در سال جاری ۱۰۵ میلیون مؤدی اظهارنامه داده‌اند و در

سال جاری نیز دو میلیون مؤدی جدید شناسایی شده‌اند. در بخش اشخاص حقوقی هم ۸۸۰ هزار شرکت شناسایی شده که فعالیت اقتصادی دارند، اما اظهارنامه مالیات طی سه سال گذشته نداده‌اند. اعداد و ارقام فوق بخشی از موضوع فرارهای

مالیاتی است که متأسفانه به دلایل مختلف هرساله باعث عدم وصول بخشی از مالیات‌های حقه دولت می‌شود که باید از فعالان اقتصادی اخذ شود و بابت رفاه و آبادانی آحاد جامعه هزینه گردد. برآورد سازمان امور مالیاتی کشور از فرار مالیاتی سال ۱۴۰۱ حدود ۲۲ هزار میلیارد تومان (هم.ت) می‌باشد و تقریباً به همین میزان نیز معوقات مالیاتی وجود دارد که با جهت‌گیری اتخاذشده در تبصره (۶) لایحه بودجه و تقویت کوشش مالیاتی سازمان امور مالیاتی کشور، باعث افزایش ظرفیت مالیات‌ستانی دولت خواهد شد. ضمن اینکه در بخش مالیات‌های غیرمستقیم که بخش عمده آن مربوط به مالیات ارزش افزوده است. آثار ناشی از افزایش قیمت‌ها در افزایش مالیات وصولی بخش‌های مشمول مالیات ببر ارزش افزوده قابل توجه خواهد بود. لذا می‌توان با اطمینان گفت اولا ظرفیت مالیات‌ستانی اقتصاد ایران بسیار بالاتر از اعداد و ارقام فعلی است که قطعاً در صورت مقابله جدی با فرارهای مالیاتی، وصول معوقات مالیاتی، ساماندهی معافیت‌های مالیاتی در کنار رشد اقتصادی و رونق کسب‌وکارهای موجود، بخش عمده هزینه‌های عمومی دولت از محل منابع مالیاتی قابل تأمین خواهد بود و به‌تدریج ضمن کاهش کسری تراز عملیاتی، شاهد بهبود نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی کشور نیز خواهیم بود.
ثانیا در مبنای محاسباتی درآمدهای مالیاتی سال ۱۴۰۲ هیچ افزایش مالیاتی مضاعفی نسبت به سال جاری برای مؤدیان موجود، چه در بخش مالیات اشخاص حقوقی شافل و چه در بخش مالیات بر درآمد، منظور نشده است.